

ДО ПИТАННЯ МОНІТОРИНГУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВ

У стійкому зростанні таких показників економічної діяльності, як прибуток, рентабельність поєднуються інтереси і власників підприємств і держави. Тому постійний аналіз фінансових результатів стає завданням рівня регіональної економіки, що й визначило актуальність дослідження.

Відмітимо, що в сучасному науковому світі існує багато публікацій, які висвітлюють вітчизняний та закордонний досвід моніторингу. Але багато питань залишаються відкритими та дискусійними. Через це виникає потреба у подальшому дослідженні та обґрунтуванні процесів моніторингу на базі статистиці, розробки алгоритмів його реалізації та відтворенні на конкретних економічних об'єктах.

Розкриттю поняття та категорій моніторингу, його сутності, видів присвячені праці таких вчених, як М.В.Пугачевої, А.М.Єріної, Т.В. Андросової, В.К. Галіцина та інших. Загальним для означених досліджень є висновок, що моніторинг (англ. monitoring) – комплекс наукових, технічних, організаційних та інших засобів, які забезпечують систематичний контроль за станом та тенденціями розвитку природних, техногенних та суспільних процесів.

У теоретичних викладках вчені розглядають моніторинг як функцію управління, складову менеджменту. У той же час такі спеціалісти, як М.В. Пугачева, В.К. Галіцин, В.Д. Олексійчук розглядають моніторинг як окремий метод статистики [1]. Висновки автора співпадають з таким напрямком.

Розвиток висновків про моніторинг потребує визначення сутності фінансових результатів. Їх можна надати з двох точок зору: по–перше, як офіційні дані фінансово-статистичної звітності, по–друге, як аналітичні розрахункові показники, які будуються на підставі звітності. Такий підхід дозволів сформулювати алгоритм статистичного моніторингу фінансових результатів економічної діяльності підприємств. Розглянемо його основні етапи:

1. Збір інформації про фінансові результати підприємств регіону та формування бази даних.

2. Групування й узагальнення інформації про фінансові результати підприємств.

3. Аналіз і оцінювання часткових та узагальнюючих показників фінансових результатів підприємств.

4. Адаптація статистичних методів й моделей, за допомогою яких виявляються та оцінюються економічні взаємозв'язки фінансових результатів підприємств регіону.

5. Підготовка рекомендацій для прийняття управлінських рішень.

На кожному з наведених етапів реалізуються конкретні статистичні методи: опрацювання статистичної звітності чи публічної інформації статистичних збірників, розрахунків відносних величин структури, інтенсивності, порівняння, аналіз рядів динаміки, кореляційно-регресійний аналіз, балансовий метод та інші [1], [2], [3], [4]. Відмітимо, що використання того чи іншого метода залежить від мети та завдань моніторингу.

Розглянемо детальніше четвертий етап алгоритму моніторингу фінансових результатів підприємств. Для виявлення факторів, які впливають на фінансові результати та оцінювання сили їх впливу доцільно звернутися до кореляційно-регресійного аналізу, насамперед до авторегресійного факторного аналізу [4]. Цей вибір пояснюється тим, що особлива увага повинна надаватися обсягам отриманого прибутку у попередні роки як авансування капіталу для створення нового продукту, тобто виявляється взаємозв'язок наступних рівнів часового ряду з попереднім. Під час апріорного аналізу об'єкта дослідження в якості результативної ознаки запропоновано сальдо фінансових результатів до оподаткування підприємств, а факторами, які на нього впливають обрано такі показники: валовий регіональний продукт попереднього року, поточні капітальні інвестиції, рентабельність операційної діяльності, коефіцієнт покриття експортом імпорту, попередні обсяги фінансових результатів до оподаткування. Відмітимо, що зростання усіх перелічених факторів прямо впливає на сальдо фінансових результатів економічної діяльності підприємств. Для обробки й аналізу статистичної інформації можна використовувати спеціальні комп'ютерні програми або редактор MS Excel. Після отримання авто регресійної моделі аналізується розподіл усіх змінних за допомогою описових статистичних показників (коефіцієнтів детермінації, R-значущості, коефіцієнтів парної кореляції, F-критерії Фішера, t-розподілу Стьюдента та інших).

У цілому подана процедура моніторингу фінансових результатів підприємств є досить ефективною, базується на сучасних статистичних і фінансових стандартах обліку і звітності.

Література:

1. Статистичний моніторинг ділової активності підприємств: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / М.В. Пугачова, Н.О. Парфенцева, О.В. Гончар; Національна академія статистики, обліку та аудиту. – К.: ТОВ "Видавничо-поліграфічний дім "Формат", 2011. – 468 с.
2. Милашко О. Г. Сучасні тенденції секторального розподілу доходів в Україні / О. Г. Милашко // Формування ринкових відносин в Україні. - 2013. - № 9/1(148). – С. 48-51.
3. Semenova K. Usage of statistical methodology in the risk assessment / K. Semenova, K. Tarasova // News of science and education. - Sheffield, UK: Science and Education Ltd, 2014. – № 3 (3). – С. 40-48.
4. Янковой А. Г. Математико-статистические методы и модели в управлении предприятием: учебное пособие // А. Г. Янковой.– Одесса, 2014. – 250 с.